

TRANSLATING AND TEACHING THE DOCTRINE OF GOD AND MAN TO THE
LEYTENINAN BISAYA DIALECT FOR BAGONG SILANG BABATNGON COMMUNITY
CHURCH.

By
Sonny C. Roble

A Capstone Project Presented to the Faculty of the
CEBU GRADUATE SCHOOL OF THEOLOGY

In Partial Fulfillment of the
Requirements for the Degree
Master of Art in Theology

Mandaue City, Cebu, Philippines

May 2023

Name: SONNY C. ROBLE**Student ID#:**20168013**Expected Graduation Date:** MAY 2023**Working Title of Project:** Translating And Teaching The Doctrine of God And Man To The Leyteninan Bisaya Dialect For Bagong Silang Babatngon Community Church.**Faculty you have consulted for this project:** Dr. Ricky Ricodo, Dr. Gerardo Lisbe, Jr.**List the courses you have taken at CGST that you will be integrating into this capstone project:** Evangelical Theology, God and Man, and Hermeneutics.

The author of this Capstone project highlights the importance of Christian doctrines in local churches, which are often neglected in favor of practical discipleship and quantity over quality. As a pastor of a small church in a rural area, the author emphasizes the need for The Lord's Harvest Church members to understand what they believe and how they can participate in the mission of the church. The author quotes from the Bible to support this claim, citing Peter's exhortation to "grow in the grace and knowledge of the Lord Jesus Christ" and Paul's advice to Timothy to "keep close watch on yourself and your teaching."

The author notes that most of the church members of The Lord's Harvest are not being properly fed with the right doctrines, and are merely passive audiences on Sunday worship services. This can lead to confusion and dissatisfaction among members, who may seek out other churches that provide them with the truth of the Gospel. The author acknowledges the difficulty of translating doctrines into the local language, which presents a significant challenge to the project.

The purpose of the project is to equip the congregation with systematic doctrines and to translate basic Christian doctrines into Leytenian Bisaya, the local language, so that church members can better understand and reflect on the importance of Christian teaching for their participation in the mission of the church. This is an important goal, as it will help to ensure that church members are not only growing in numbers but also growing in their understanding and knowledge of the Gospel of the Lord Jesus Christ, and lived by it.

Overall, this Capstone project highlights the crucial role of Christian doctrines in local churches particularly in The Lord's Harvest, and the need for pastors to prioritize this aspect of their ministry. By equipping their congregations with a solid foundation in systematic doctrines and by providing them with clear and accessible translations in their local language, pastors can help their members to deepen and to defend their faith, and become active participants in the mission of the church.

Approach and/or Method (350 words)

The approach and methods outlined for this project aim to equip the congregation with systematic Christian doctrines in the local language. The first part of the project involves adapting and selecting eight topics from two main areas of Christian theology: the doctrine of God and the doctrine of man. The materials selected for the project are from well-known Christian theologians, such as Millard Erickson, Wayne Grudem, and Gordon R. Lewis. To translate these materials, the project will use Google Translate and then refine the translation for

the relevant terms. The materials will also be proofread by volunteers and evaluated by homegrown leaders to ensure the relevance of the terms in the Leytenian Bisaya dialect.

The second part of the project involves non-formal and practical teaching methods. The teaching will be conducted through short lectures and guide questions that will encourage members to navigate their Bibles to find relevant answers. The focus will be on practical approaches, and students will be given assignments for daily Bible study and practice at their respective households. The announcement of the classes will be made ahead of time to allow members to invite others who may be interested in the project.

One notable aspect of this approach is the consideration given to the educational background of the members. Since most of them are unschooled and barely graduated from college, the materials will be refined to serve them in the simplest manner. The teaching methods also seem appropriate for the target audience, as they encourage hands-on learning and practical application of the teachings.

Another important aspect of this project is its limitations. The project is limited only to the new mission field in Bagong Silang, where the pastor is assigned to minister. Additionally, the materials are available only in the Bisaya language, which may pose a challenge for the Waray speakers. However, the church in Bagong Silang can help the Waray brethren by explaining the material to them since they can understand and speak Waray too.

In conclusion, the approach and methods for this project seem appropriate for equipping the local congregation with systematic Christian doctrines in the local language. The use of well-known Christian theologians' materials and the consideration given to the members' educational background and language limitations demonstrate the project's thoughtful planning.

Timeline

Stage	Description	Timeline
Planning Stage	In this stage all the necessary parts of the project will be created. This is the stage of creation of the materials (at least 5 topics are already translated), creation of the team, creation of the registration process, and place to study.	1 week
Promotional Stage	In This stage, ads are already done and shared to the members. Since this is an informal class, the promotion will also be done through Sunday announcements.	1 Week
Implementation stage	This is now the actual class. This is the focus of implementing the materials as planned.	2 months (2nd Week of May)
Evaluation Stage	This is the stage where the material and the class will be evaluated. That includes the translated and refined	1 week

	materials, the teaching, the practical approach, and the the students learning	
Culmination and presentation	Compilation of the materials and presentation for defense and approval.	

Outline

1. **Introduction-** The project is about Translating And Teaching The Doctrine of God And Man To The Leyteninan Bisaya Dialect For Bagong Silang Babatngon Community Church, under The Lord's Harvest, about the basics doctrines in their own Bisaya dialect.
2. **Background** (Literature review if the project is academic in nature)

The importance of Christian doctrines for the growth and mission of local churches cannot be overstated. However, in some contexts, there is a tendency to focus more on practical discipleship and ministry activities, sometimes at the expense of solid biblical teaching. This can lead to shallow or misguided understandings of Christianity, which may hinder the spiritual maturity and effectiveness of the church.

In Bagong Silang Babatngon, a rural community in Leyte, Philippines, there is a church that has struggled with providing adequate doctrinal instruction for its members. Many of the members are unschooled and have limited exposure to theological concepts. The church's leadership has recognized the need to equip the congregation with systematic doctrines, but faces the challenge of translating and presenting the materials in a way that is accessible and relevant to the local context.

To address this need, the project aims to adapt and translate materials from prominent Christian authors such as Millard Erickson, Wayne Grudem, and Gordon Lewis into the Leyteninan Bisaya dialect, the language spoken by most members of the church. The project will select four topics from the doctrine of God and four topics from the doctrine of man, which are considered foundational to Christian faith and practice.

The translation process will use available online resources such as Google Translate, but will also involve proofreading and evaluation by volunteers and homegrown leaders familiar with the local context and language. The goal is to refine the materials in a way that simplifies the content without sacrificing accuracy or theological depth.

The second part of the project involves teaching the translated materials in a non-formal and practical manner. The emphasis will be on guiding members to navigate their Bibles to find the relevant answers and encouraging them to have a daily Bible study and practice at home. The teaching implementation will be announced ahead of time and will be open to Bisaya speakers in the Bagong Silang community, with an invitation to invite others who are willing to join the project.

Overall, the project seeks to equip the members of the Bagong Silang Babatngon community church with a better understanding of Christian doctrines and how they relate to their participation in the mission of the church. By providing accessible and relevant theological instruction in their own language, the project hopes to contribute to the spiritual growth and effectiveness of the church in its context

3. **Body**

- 1) **Planning Stage:** In this stage, the project team would work with the Bagong Silang Babatngon Community Church to identify the key doctrines of God and Man that they would like to translate and teach in the Leyteninan Bisaya dialect. The team would also need to identify the resources needed for the project, such as a team of translators and teachers, materials for teaching, and a timeline for completion.

Scope and Limitation

Scope:

- The planning stage involves collaborating with the Bagong Silang Babatngon Community Church to identify the key doctrines of God and Man that they would like to translate and teach in the Leyteninan Bisaya dialect.
- The project team will need to identify the necessary resources for the project, such as a team of translators and teachers, materials for teaching, and a timeline for completion.
- The planning stage sets the foundation for the rest of the project and ensures that the project is well-organized and on-track to meet its goals.

Limitations:

- The success of the project depends on the willingness and participation of the Bagong Silang Babatngon Community Church members to enroll in the program.
- The project team may face language barriers or challenges in identifying the most important and relevant doctrines to translate and teach to the community.
- The project team may encounter logistical challenges in identifying and securing the necessary resources, such as finding skilled translators and teachers who are familiar with the Leyteninan Bisaya dialect.

Creation of the Project Team. The project team was created to implement the translation and teaching of the Doctrine of God and Man to the Leyteninan Bisaya dialect for the Bagong Silang Babatngon Community Church, under The Lord's Harvest. The team consisted of a project manager, a translator, and a team of teachers who were fluent in both English and Bisaya, and Waray language. The project manager was responsible for overseeing the project and ensuring that it was completed within the established timeline. The translator was responsible for translating the key doctrines of God and Man into Leyteninan Bisaya dialect, and the teachers were responsible for developing and delivering the lessons to the participants. The team worked closely with the Bagong Silang Babatngon Community Church to identify the key doctrines to be taught and to ensure that the project was aligned with the community's needs and expectations.

Target Audience. The target audience of this project is the members of the Bagong Silang Babatngon Community Church who speak the Leyteñan Bisaya dialect and wish to learn more about the Doctrine of God and Man in their native language.

Textbooks and References. The Bible is the primary source for Christian doctrine and provides a wealth of information on the nature of God and humanity. "Systematic Theology" by Wayne Grudem - This book offers a thorough introduction to Christian theology and covers key topics such as the Trinity, creation, sin, salvation, and the end times. "Introducing Christian Doctrine" by Millard Erickson - This book presents the essential doctrines of Christianity in a clear and accessible way and is a helpful resource for those new to the subject.

Syllabus and Schedule.

Date	Session	Lessons	Assignments
March 23	1	Leksyon 1 - Pasiuna Sa Doktrina sa Diyos	
March 30	2	Leksyon 2 - Ang Pagkagamhanan sa Diyos	Assignemnt 1
April 6	3	Leksyon 3 - Ang Paglalang Sa Diyos (Creation)	Assignemnt 2
April 13	4	Leksyon 4 - Ang Pagkamaayo Sa Diyos	Assignemnt 3
April 20	5	Leksyon 4 - Paghatag Sa Dios (Providence)	Assignemnt 4
April 27	6	Leksyon 6 - Ang Tawo Gihimo sa Imahе sa Diyos	Assignemnt 5
May 4	7	Leksyon 7 - Konstitusyon o Komposisyon sa Tawo	Assignemnt 6
May 11	8	Leksyon 8 - Pagtan-aw sa Bibliya sa Sala	Assignemnt 7
	9	Leksyon 9 - Ang Kagamhanan ug Kaayo ni Jesu Kristo, ang Diyos nga nagpak-Tawo	Assessment
May 18		Issuance of the Certificate	

Creation of Materials. As the lead pastor of the Bagong Silang Babatngon Community Church, I took on the task of creating teaching materials for our congregation to deepen their understanding of basic Christian doctrines. I knew that this was a crucial step in equipping them to participate in the mission of our church, but I also recognized the challenges that lay ahead. With most of our members being unschooled and barely graduating from college, the teaching materials needed to be simple and easily understandable. To address this, I decided to focus on translating key topics from the doctrine of God and the doctrine of man into Leyteñan Bisaya, the language spoken by our congregation. To accomplish this, I read in advance and make a summary statement of the topic from the sources. I used available online resources like Google Translate to translate selected and summarized materials from well-respected Christian theologians like Millard Erickson, Wayne Grudem, and Gordon R. Lewis. However, I knew that these translations needed to be proofread and evaluated by volunteers who were fluent in the local Bisaya dialect to ensure that the materials were contextualized and relevant to our community. Moreover, visual presentation is a valuable tool in order to understand the theological concept. In order to accomplish the task, I use *Canva*, an online easy-to-navigate design platform, to make graphics for the lessons.

Preparation of the classroom. As part of the preparation for the teaching of the Christian doctrines, we decided to create a classroom that is different from the traditional setup. We did the weekly class in the place where we do missional community. We also decided to have small group types of teaching to ensure that everyone in the class can participate and ask questions. This setup allowed for more personalized instruction and encouraged more interaction among the students. While everyone enjoyed the discussions, the challenge for us was the place was not conducive because we did the class in the tent.

Figure 1: The Actual Class in the Tent

Review and Approval Process. The review and approval process were crucial part of the project, and it involved various steps. First, the initial draft of the teaching materials was reviewed by a team of local pastors-theologians and language translation to ensure the accuracy and relevance of the content. Then, the materials were further reviewed and revised by a group of volunteer educators and leaders in the Bagong Silang community to make them more accessible to the members, particularly those who were unschooled and barely graduated college. The final draft was approved by the project leader and the local church council, and it was ready for implementation. The review and approval process ensured that the teaching materials were of high quality and appropriate for the target audience.

- 2) **Promotion and Registration Stage:** During the Promotion and Enrollment Stage, the local church was informed about the class through various means of advertising. The enrollment process and other essential information were communicated to the interested participants, and enrollment to the class was made available.

Advertising the Class. The promotion of the project was carried out in two different platforms: Firstly, the announcement was made during the Sunday church gathering as early as March 5, 2023. Secondly, an announcement was sent out through messenger chat group to all members of the church. The announcement included important details about the class such as the class description, schedule, platform, and the procedure for enrolling.

Registration Process (see the registration form in Appendix 5). The Registration process for the class involved several steps. Interested participants were required to fill out a registration form that included their personal information and their commitment to attend the classes regularly. After submitting the form, participants received a confirmation

containing important details about the class, including the schedule, platform, and requirements.

3) Implementation Stage:

Subject Description. The subject focuses on teaching the fundamental doctrines of God and Man in the Leyte Bisaya dialect. The course materials will be an adaptations from well-known English resources such as Millard Erickson's "Introducing Christian Doctrine 2nd Edition and " Wayne Grudem's "Systematic Theology,". The course will be taught in a non-formal, hands-on approach and will consist of short lectures followed by practical application assignments for daily Bible study and practice. The class will be conducted in an open-air classroom setting, where students will be able to interact with each other and the instructor.

Lesson Objectives. The objective of the project is to equip the members of the Bagong Silang Babatngon Community Church with a deep understanding of the doctrines of God and Man through the translation and teaching of relevant materials in their own Bisaya dialect. The project aims to 1) transform the Head by imparting knowledge and understanding, 2) the Heart by stirring up a deeper appreciation and love for God, 3) and the Hand by encouraging practical application of the teachings in their daily lives. The project seeks to strengthen the faith of the members and empower them to share their newfound knowledge and understanding with others in their community.

Orientation.

Introduction

- Welcome and introduction of The Subject
- Overview of the project objectives and goals
- Importance of learning the doctrines of God and Man

Project Details

- Project timeline and schedule
- Overview of the teaching materials and resources
- Discussion of the teaching approach and methodology
- Explanation of the evaluation process and expectations

Class Expectations

- Overview of class rules and regulations
- Discussion of attendance policies and requirements
- Explanation of assignment and participation expectations
- Discussion of student responsibilities and accountability

Enrollment Procedures

- Overview of the enrollment process
- Explanation of registration requirements and deadlines
- Discussion of class size and limitations
- Clarification of language and dialect limitations

Conclusion

- Final thoughts and comments from the project coordinators
- Questions and answer session
- Closing remarks and encouragement for student participation

*Class Program*Opening Prayer and Worship

- Worship songs and prayer
- Lecture 1: Understanding the Doctrine of God
- Introduction to the concept of doctrine
- Overview of the doctrine of God
- Biblical basis of the doctrine of God
- Key theological terms and concepts

Small Group Discussion 1

- Participants will be divided into small groups to discuss and reflect on the lecture

Practical Application

- Reflection and application of the concepts learned in the lectures
- Practical ways of living out the doctrines of God and man

Closing Worship and Prayer

- Final worship and prayer

Content, Lesson Outline, and Certification. The following outlines are the 9 lessons of the doctrine of God and Man. The projects make sure that every discussion culminate and ended with Jesus Christ as the ultimate expression of God's redemptive Act for restoring His image in man though God the Son. We will issue certificate of completion on the Graduation Day on May 18, 2023 (see Appendix 7 for the Certificate sample).

Table 2: The Lesson Outline
Leksyon 1 - Pasiuna Sa Doktrina sa Diyos
Leksyon 2 - Ang Pagkagamhanan sa Diyos
Leksyon 3 - Ang Paglalang Sa Diyos (Creation)
Leksyon 4 - Ang Pagkamaayo Sa Diyos
Leksyon 4 - Paghatag Sa Dios (Providence)
Leksyon 6 - Ang Tawo Gihimo sa Imahe sa Diyos
Leksyon 7 - Konstitusyon o Komposisyon sa Tawo
Leksyon 8 - Pagtan-aw sa Bibliya sa Sala
Leksyon 9 - Ang Kagamhanan ug Kaayo ni Jesu Kristo, ang Diyos nga nagpak-Tawo

Additionally, we designed a Bible Interpretation process and Study Guides that fits about God and Man (see Appendix 4 for the Bible Study Guide for the Small Group discussions). The Bible Interpretation process is designed as follows:

1. See the character nature, or attributes of God in the Texts.
 - Does the Text tell us about the Father, the Son, and the Holy Spirit? Or the Triune God is presented in the Text?
 - How does the text present them?
2. See the character, nature, or attributes of Man in the Texts.
 - Is the passage talks about the believers or unbelievers, or both?
 - How does the text present them?

3. See the Struggle between Man and God in the Context of Reality (COR) under the Sun?
 - Look for the “season/s” experienced normatively by both the believers and unbelievers in the text.
 - Look for the “situation/s” of the individual person or nations presented in the text.
4. See the Human Action or pursuit of the problem.
 - How do they look at the problem and themselves?
 - Do they obeyed (Response) or disobeyed (React)?
5. See God’s Action towards the people, season, and situation in the texts.
 - Does God show His judgement, love, or both in the text?
6. See the Human Response in the text.
 - Do they obeyed (Response) or disobeyed (React)?
7. See the message of the Text to yourself.
 - How do you see yourself in the Context of Reality (COR) portrayed in the text?
 - How do you see yourself interacting with the COR?
 - What did God tells/reminds you as you hear him from the Text?
 - What do you think is your response to His voice in the texts?
8. Give the Big Idea you have learned from the text.

The Actual Class. The actual class was a series of lessons that covered the Doctrine of God and Man, translated into the Leyteñinan Bisaya dialect for the Bagong Silang Babatngon Community Church. The lessons were presented in a nonformal setting (see the figures below). The class was designed to provide an introductory understanding of the doctrines of God and Man, with the goal of helping participants deepen their relationship with God and apply the doctrine in their daily lives and ministerial participation in the local church. The class schedule was convenient for the participants since we do it at night 6:00 pm to 8:30 pm, and the location was chosen to be accessible to the community. Throughout the class, participants were engaged and interested, and feedback was collected to improve the quality of the lessons.

Figure 4

Figure 5

Figure 2

Figure 3

4) Evaluation Stage:

- a) *Achievement of Objectives:* We pleased to report that all objectives set for the project have been successfully achieved. The project successfully translated and taught the Doctrine of God and Man to the Leyteninan Bisaya Dialect for the Bagong Silang Babatngon Community Church, providing a foundational understanding of these important concepts to the church community.
- b) *Attendance:* Attendance records were consistent throughout the duration of the project, indicating a strong level of interest and engagement among participants. This is a positive indication of the effectiveness of the project and the importance of the subject matter to the community.
- c) *Feedback:* Participant feedback was generally positive, with many expressing gratitude for the opportunity to learn in their own language and appreciation for the quality of the teaching materials. Some participants provided suggestions for improvement, which will be taken into consideration for future projects.
- d) *Learning Outcomes:* The learning outcomes of the project were evaluated through assessments and quizzes administered throughout the duration of the course. Most participants demonstrated a strong grasp of the concepts taught and were able to apply them in their lives.
- e) *Impact:* The impact of the project on the Bagong Silang Babatngon Community Church was significant. The project contributed to the spiritual growth of the community and provided a foundational understanding of important concepts that will help to strengthen their faith. The success of this project has also paved the way for future initiatives aimed at meeting the spiritual needs of this community.

Evaluation Questions (see the Appendix 6 for the evaluation form)

1. Nasabtan ba sa Klase ang imong gipangandoy nga paghubad ug pagtudlo sa Doktrina sa Dios ug Tawo?
2. Unsang kahusay ang pagtudlo sa mga konsepto ug pagtudlo sa klase? Kusgan ba ang pagkasabot niini?
3. Naka tabang ba nimo ang mga materyales ug mga kagamitan sa klase, lakip na ang mga hubad nga mga materyales sa pagkat-on ug pagkab-ot sa Doktrina sa Dios ug Tawo sa imong pinulongan?
4. Kusog ba ang skedyul ug lugar sa klase alang nimo?
5. Did you feel engaged and interested in the class? Nakadani ba ka ug interesado ka sa klase?
6. Unsa nga bahin sa klase ang pinaka-enjoy nimo? Unsa nga bahin ang imong nadunggan nga mahimo pa gyud ma-improve?
7. Nakatabang ba ang klase sa pag-usab sa imong pagtan-aw ug relasyon sa Dios?
8. Unsa nga paagi nga nahinumduman nimo ang klase?
9. Mahimong imong girekomendar ba ang klase sa uban nga interesado sa pagkat-on mahitungod sa Doktrina sa Dios ug Tawo?
10. Adunay ba kay laing mga komento o mga saktong sugyot alang sa pagpalambo sa klase?

4. **Conclusion** and Final Reflections

In conclusion, the project of translating and teaching the Doctrine of God and Man to the Leyteninan Bisaya Dialect for the Bagong Silang Babatngon Community Church was a success. Through the collaboration of the project team, the class was able to achieve its objectives of providing an introductory understanding of the doctrines of God and Man in the local dialect. The attendance and feedback from the participants showed that they were engaged and interested in the class, and the learning outcomes demonstrated that the participants were able to grasp the concepts of the Doctrine of God and Man, apply them in their lives, and hopefully will engage in the Church mission.

As a final reflection, the project team acknowledges that there were challenges and obstacles encountered in the process of planning and implementing the project. We identify that we need to translate the material to Waray dialect as well (See Appendix 8 for the Waray Dialect Translation sample). However, these challenges were addressed through teamwork and dedication, resulting in a successful project outcome. The project team is grateful for the opportunity to contribute to the spiritual growth of the Bagong Silang Babatngon Community Church and hopes that the impact of the project will be sustained in the community. The team also recognizes the importance of collaboration, patience, and perseverance in achieving project goals, and will continue to apply these principles in future endeavors.

5. **References.**

- Erickson, Millard J. *Introducing Christian Doctrine 2nd Ed.* Grand Rapids, Michigan: Baker Academic.
- Grudem Wyne, 2020. *Systematic Theology 2nd Edition.* Grand Rapids, Michigan: Zondervan.
- Lewis, Gordon R. 1970. *Decide For Yourself: A Theological Workbook.* 199 W 8th Ave, Suite 3, Eugene: Wipf and Stock Publishers.

6. Appendices

APPENDIX 1: SYLLABUS

Subject Description:

The subject focuses on teaching the fundamental doctrines of God and Man in the Leyte Bisaya dialect. The course materials will be an adaptations from well-known English resources such as Millard Erickson's "Introducing Christian Doctrine 2nd Edition and " Wayne Grudem's "Systematic Theology,". The course will be taught in a non-formal, hands-on approach and will consist of short lectures followed by practical application assignments for daily Bible study and practice. The class will be conducted in an open-air classroom setting, where students will be able to interact with each other and the instructor.

Objectives

The objective of the project is to equip the members of the Bagong Silang Babatngon Community Church with a deep understanding of the doctrines of God and Man through the translation and teaching of relevant materials in their own Bisaya dialect. The project aims to 1) transform the Head by imparting knowledge and understanding, 2) the Heart by stirring up a deeper appreciation and love for God, 3) and the Hand by encouraging practical application of the teachings in their daily lives. The project seeks to strengthen the faith of the members and empower them to share their newfound knowledge and understanding with others in their community.

Materials

Erickson, Millard J. *Introducing Christian Doctrine 2nd Ed.* Grand Rapids, Michigan: Baker Academic.

Grudem Wyne, 2020. *Systematic Theology 2nd Edition.* Grand Rapids, Michigan: Zondervan.

Lewis, Gordon R. 1970. *Decide For Yourself: A Theological Workbook.* 199 W 8th Ave, Suite 3, Eugene: Wipf and Stock Publishers.

Class Requirements:

1. Attendance and participation.
2. Fill out the registration form.
3. Participate in group discussions.
4. Submit the answer sheets

Geeting a grade is not necessary for this class since it is not formal class but a church based class.

A certificate of completion will be given to the successful participants.

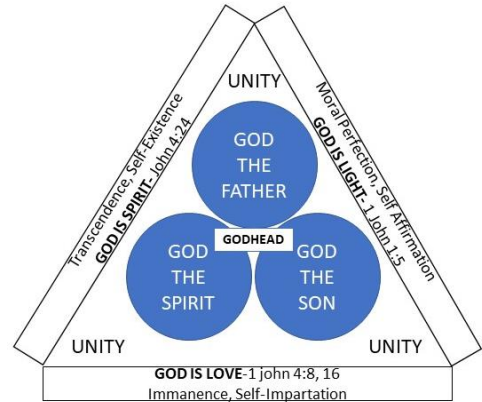
Syllabus and Schedule.

Date	Session	Lessons	Assignments
March 23	1	Leksyon 1 - Pasiuna Sa Doktrina sa Diyos	
March 30	2	Leksyon 2 - Ang Pagkagamhanan sa Diyos	Assignemnt 1
April 6	3	Leksyon 3 - Ang Paglalang Sa Diyos (Creation)	Assignemnt 2
April 13	4	Leksyon 4 - Ang Pagkamaayo Sa Diyos	Assignemnt 3
April 20	5	Leksyon 4 - Paghatag Sa Dios (Providence)	Assignemnt 4
April 27	6	Leksyon 6 - Ang Tawo Gihimo sa Imahe sa Diyos	Assignemnt 5
May 4	7	Leksyon 7 - Konstitusyon o Komposisyon sa Tawo	Assignemnt 6
May 11	8	Leksyon 8 - Pagtan-aw sa Bibliya sa Sala	Assignemnt 7
May 18	9	Leksyon 9 - Ang Kagamhanan ug Kaayo ni Jesu Kristo, ang Diyos nga nagpak-Tawo	Assignemnt 8

APPENDIX 2: BISAYA LESSONS: LECTURE NOTES WITH WORKSHEETS.

LEKSYON 1-An Syahan nga Doktrina han Diyos

An Diyos nagpadayag han Iya kalugaringon dida ha Bibliya nga amo an ginsisimba han mga Kristohanon, ngan Hiya gintutuohan nga amo an magburuhat ha bug os nga kalibutan ngan Hiya an tinikangan han ngatanan nga kinabuhi. An mga Kristohanon nagtuo nga an Diyos usa nga baraan ngan mayda tulo ka persona: Diyos Amay, Diyos Anak (Jesu-Kristo), ngan an Diyos Espiritu Santo. Ini nga pagtoo nahibaruan ha doktrina han Trinidad.

Ha mga Kristohanon, an Diyos gintuohan nga maaram han ngatanan (Omniscience), gamhanan ha ngatanan (Omnipotent), presente ha ngatanan (Omnipresent), ngan mahigugmaon ha ngatanan (Omnibenevolences). An mga Kristohanon nagtoo nga an Diyos usa ka Persona nga nagpabaraan ha kada tagsa, ngan karuyag Niya hin usa nga relasyon ha Iya mga binuhat. An Bibliya sagrado nga teksto ha mga Kristohanon, naghatag hin damo nga mga pagpadayag ha pakig-usa han Diyos ngan ha mga katawhan, upod na an iya paghimo/pagbuhat han kalibutan, an pagpadara hin mga propeta ngan mga mensahero, ngan an katapusan nga sakripisyo ni Jesu Kristo para han kapasayloan han sala han mga katawhan.

An Diyos han mga Kristohanon usahay gin hulagway gamit an iba iba nga mga hiyas, upod na an gugma, kaluoy, hustisya, pagkamatadong, ngan paghadi). An mga Kristohanon nagtoo nga an Diyos baraan ngan hingpit, ngan an mga tawo makasasala ngan diri hingpit. Pinaagi hin pagtoo kan Jesu-Kristo, an mga Kristohan nagtoo nga hira mahihibalik ngadto ha Diyos ngan mahihi-uli an ira eksakto nga relasyon kaupod Niya.

Ha kabug-usan, an Diyos han mga Kristohanon in usa ka sentro ug basehan (susbaranan) han doktrina ngan mga (praktis) buruhaton, nga asya an katuyoan ha pagsimba ngan debosyon han mga milyon-milyon nga mga Kristohanon ha bug-os kalibutan.

Paghisgutan Naton:

Ano nga mga kinaiya o mga hiyas han Magburuhat nga ginpakita o ginpadayag ha aton palibot ngan dinhi ha sulod naton?

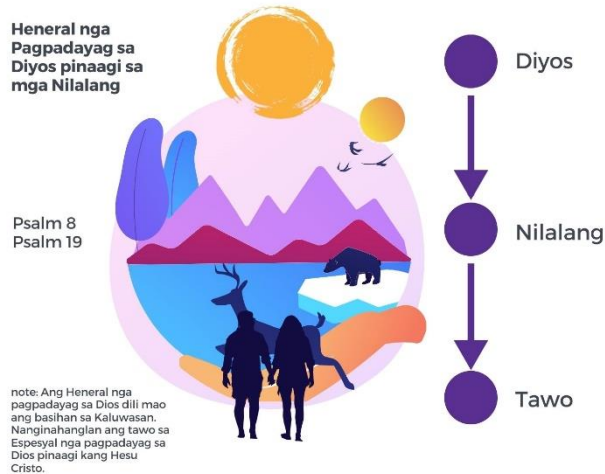
- Salmo 8 _____
- Salmo 19:1 _____
- Salmo 29:3-9 _____
- Buhat 17:24-29 _____
- Roma 1:20, 32 _____
- Roma 2:14-15 _____

I summarize an imo nahibaruan mahitungod ha Diyos tikang ha mga teksto ha igbaw. Ano an imo kabatunan o pagbubuhaton (response)?

EKSYON 2: KRISTUHANONG DOKTRINA SA DIYOS ANG PAGKAGAMHANAN UG PAGKAMAAYO SA DIYOS

ANG PAGKAGAMHANAN SA DIYOS

Ang Diyos sa mga Kristuhanon gipakilala nga *makahibalo sa tanan, makagagahom sa tanan, ug anaa sa tanan*. Nagpasabot lang nga Siya nahibalo sa tanan nga nahitabo sa tibuok kalibutan, gamhanan sa tibuok kalibutan, ug anaa kanunay bisan asa sa tanang panahon mask sa atong kalisud ug kaharuhay. Ang mga Kristohanon nagtuo nga ang Dios mao ang magbubuhat sa uniberso ug sa tanang butang lakip na ang tanang buhi, ug nga Siya adunay *plano* alang sa katawhan.

Ang mga Kristohanon usab nagtuo nga ang Diyos mahigugmaon ug makiangayon, ug nga Iyang gipadala ang Iyang anak nga si Jesu-Kristo sa Yuta aron mamatay alang sa mga sala sa katawhan ug magtanyag ug kaluwasan niadtong mituo Kaniya. Kanunay makita sa mga Kristohanon ang kahalangdon sa Diyos sa Iyang abilidad (power) sa pagpasaylo sa mga sala ug paghalad ug kinabuhing dayon.

Daghang mga kristuhanon usab ang nagtuo nga ang Diyos mihimo og mga milagro sa tibuok kasaysayan (history), sama sa pagbahin sa Pulang Dagat ug pag-ayo sa mga masakiton, dugang nga pagpakita sa Iyang kahalangdon ug gahum.

Sa kinatibuk-an, ang pagkahalangdon sa Diyos sa mga Kristuhanon maoy sentro nga prinsipyo sa *pagtuo* (faith) ug sagad gipasiugda sa Kristohanong *pagsimba* (worship) ug *pagtulon-an* (Doctrines).

Paghisgutan Nato:

- Genesis 1 _____
- Salmo 8 _____
- Salmo 19:1-4 _____
- Salmo 33:1-9 _____
- Jeremias 10:1-16 _____
- Hebreo 11:5 _____

Unsa may imong nakat-unan mahitungond sa pagkagamhanan sa Dios nga makita diha sa Kalikasan? (Hisguti Ninyo sa inyong grupo).

LEKSYON 3 -ANG TRABAHO SA DIYOS PAGLALANG-ANG ORIHINAL NGA BUHAT SA DIOS

Introduksyon

Sa Bibliya, ang basahon sa Genesis naghulagway sa paglalang sa kalibotan ug sa tanang butang nga anaa niini gikan sa Diyos. Sumala sa Bibliya, gihimo sa Diyos ang kalibotan sulod sa unom ka adlaw, ug sa ikapitong adlaw, mipahulay siya. Ania ang usa ka mubo nga summary sa paglalang sa Dios sumala sa Bibliya:

Adlaw 1: Gibuhat sa Dios ang kahayag ug gibulag kini gikan sa kangitngit.

Adlaw 2: Gibuhat sa Dios ang langit ug gilain ang mga tubig sa ibabaw gikan sa tubig sa ubos.

Adlaw 3: Gibuhat sa Dios ang yuta ug gitigum ang mga tubig, naglalang mga dagat. Naghimo usab siya og mga tanom, lakip ang mga tanom ug mga kahoy.

Adlaw 4: Gilalang sa Diyos ang adlaw, bulan, ug mga bituon aron maghatag ug kahayag sa yuta.

Adlaw 5: Gibuhat sa Dios ang mga linalang sa dagat ug mga langgam.

Adlaw 6: Gibuhat sa Dios ang mga mananap sa yuta ug dayon gilalang ang mga tawo sa Iyang kaugalingong hulagway aron sa pagmando sa pagatiman sa yuta.

Adlaw 7: Ang Dios mipahulay ug gipanalanginan ang ikapitong adlaw, ug gihimo niya kini nga Balaang Adlaw.

Ang istorya sa paglalang sa Bibliya giisip nga usa sa labing hinungdanon ug sukaranang mga istorya sa Kristiyanismo. Kini makita nga a pahayag sa *gahum, kaalam, ug gugma* sa Dios alang sa Iyang binuhat.

Adlaw 1: Kahayag	Adlaw 4: Ang Adlaw sa Bulan, Mga Bituon
Adlaw 2: Kalangit	Adlaw 5: Mga Langgam
Adlaw 3: Yuta	Adlaw 6: Mga Nilalang sa Yuta, Si Adan ug Eva
Adlaw 7: Pagpahulay sa Dios (Ang tanan nga kabuhatan hingpit nga gibutang sa lugar).	

Ang Bibliya naghubit sa buhat sa Diyos sa paglalang ingong maayo ug hingpit, ug kini nagpasiugda nga ang mga tawo gilalang aron makabaton ug espesyal nga relasyon uban sa Diyos ug sa pag-atiman sa Iyang mga linalang. Apan, ang Bibliya nagtudlo usab nga ang sala misulod sa kalibotan pinaagi sa pagsupak sa tawo, nga mitultol ngadto sa pagkapukan sa katawhan ug sa panginahanglan sa katubsanan pinaagi ni Jesu-Kristo.

Sa kinatibuk-an, ang istorya sa paglalang sa Biblia nagpasiugda sa gahum sa Dios, kaalam, ug gugma alang sa Iyang paglalang, ingon man ang importansya sa mga tawo sa Iyang plano alang sa kalibutan.

Pamalandungon (reflections): Paghisgutan nato.

Genesis 1 _____

Salmo 104: 1-9 _____

Jeremias 10: 1-16 _____

Hebreo 11:3 _____

Unsay imong nakat-unan gikan sa mga bersekulo nga imong gibasa?

LEKSYON 4- ANG PAGKAMAAYO SA DIYOS

Ang pagkamaayo sa Diyos maoy usa sa mga sukaranang pagtuo sa mga kristuhanon, nga gibase sa Bibliya, ug kini maoy usa sa hinungdanong mga hiyas (karakter) sa Diyos. Sa Biblia, ang Dios balik-balik nga gihulagway nga *maayo*, *mahigugmaon*, *maloloy-on*, ug *buotan*, ug kini nga mga hiyas makita sa Iyang mga lihok ngadto sa katawhan.

Ang Bibliya nagtudlo nga ang Diyos mao ang *tinubdan* sa tanang kaayo, ug ang tanan nga Iyang gibuhad gipalihok sa Iyang gugma alang kanato. Pananglitan, sa libro ni Juan, kini nag-ingon, "Kay gihigugma pag-ayo sa Dios ang kalibotan nga gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron ang tanan nga mosalig kaniya dili malaglag kondili makabaton sa kinabuhing dayon." (Juan 3:16).

Sa Daang Tugon, ang kaayo sa Dios kanunay nga gipakita pinaagi sa Iyang mga buhat sa *pagluwas*, *pagpanalipod*, ug *probisyon* alang sa katawhan sa Israel. Pananglitan, giluwasa sa Diyos ang mga Israelinhon gikan sa pagkaulipon sa Ehipto, gipanalipdan sila gikan sa ilang mga kaaway, ug gitagana ang ilang mga panginahanglan sa kamingawan.

Sa Bag-ong Tugon, ang kaayo sa Dios gipakita pinaagi sa Iyang *katapusang buhat* sa gugma ug kalooy - ang sakripisyo sa Iyang Anak, si Jesu-Kristo, alang sa kapasayloan sa mga sala. Pinaagi sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus, ang mga magtotoo mapasig-uli sa Dios ug makadawat sa kinabuhing dayon.

Ang pagkamaayo sa Diyos gipakita usab sa paagi nga Iyang *giatiman* ang Iyang mga binuhad, lakip ang mga tawo. Sa basahon sa Mga Salmo, kini nag-ingon, "Ang Ginoo maayo sa tanan; Siya adunay kalooy sa tanan nga iyang gibuhad." (Salmo 145:9) Kini nga bersikulo nagpasiugda nga ang pagkamaayo ug kapasayloan sa Diyos alang sa tanan, bisag kinsa man sila o unsay ilang nahimo.

Dugang pa, ang Bibliya nagtudlo nga ang pagkamaayo sa Diyos *wala magdepende sa atong panggawi o lihok*. Sa laing pagkasulti, dili nato maangkon ang kaayo sa Dios pinaagi sa pagkamaayo sa atong kaugalingon. Hinoon, ang Iyang kaayo kay *libre nga gasa* nga Iyang gitanyag kanato tungod sa Iyang *grasya* ug *kaluoy*.

Sa kinatibuk-an, ang kaayo sa Dios maoy usa sa mga tema sa Bibliya ug usa ka sukaranan nga pagtuo alang sa mga Kristuhanon. Kini usa ka pahinumdom sa gugma, kalooy, ug grasya sa Dios ngadto sa Iyang binuhad, ug naghatag kini sa mga magtotoo og paglaum ug kasiguroan sa ilang relasyon uban Kaniya.

Paghisgutan Nato:

Job 38:1-41:34 _____

Daniel 4:34-35 _____

Mga Buhat 2: 22-24 _____

Roma 11: 33-36 _____

Unsa may imong nakat-unan mahitungond sa pagkamaayo sa Dios nga makita diha sa Kalikasan ug sa Bibliya? (Hisguti Ninyo sa inyong grupo).

Leksyon 5- PROBISYON (PROVIDENCE) SA DIYOS- ANG NAGPADAYON O AKTIBO NGA MGA BUHAT SA DIOS

Sa Kristohanong teolohiya (Christian Theology), ang padayon nga buhat sa Dios sa paghatag nagpasabut sa Iyang padayon nga pag-amuma, paggiya, ug pagpatunhay nga gahum sa tanan nga binuhat. Ang *Providence* mao ang pagtuo nga ang Dios aktibo nga nalambigit sa matag aspeto sa kalibutan ug nga ang Iyang mahigugmaon ug maalamon nga pag-atiman kanunay nga nagtrabaho aron matuman ang Iyang mga katuyoan.

Ang Bibliya nagtudlo nga ang paghatag sa Diyos makita diha sa natural ug labaw sa kinaiyahan nga mga panghitabo. Pananglitan, gisuportahan sa Diyos ang pisikal nga mga balaod sa uniberso (Universal Law), nga nagtagana sa mga kahimtang nga gikinahanglan aron mabuhi ang tanan nga adunay kinabuhi. Siya usab ang nagdumala sa kasaysayan ug sa mga kalihokan sa tawo, nagmando sa dagan sa mga panghitabo sumala sa Iyang kabubut-on.

Usa sa mahinungdanong mga aspeto sa paghatag sa Dios mao ang Iyang tagana alang sa Iyang katawhan. Ang Bibliya nagtudlo nga ang Diyos nagtagana sa mga panginahanglan sa Iyang katawhan, sa pisikal ug espirituwal. Siya naghatag kanila ug pagkaon, puy-anan, ug sinina, ug Siya usab naghatag ug espirituhanong pag-amuma pinaagi sa Iyang Pulong ug sa Iyang presensya.

Apan, ang Bibliya nagtudlo usab nga ang Diyos wala magpasabot nga ang tanang butang sa kinabuhi mahimong sayon o ang daotang mga butang dili mahitabo. Hinoon, kini nagpasabot nga ang Dios anaa uban sa Iyang katawhan latas sa tanang mga hagit sa kinabuhi ug nga Siya naghiusa sa pagbuhat sa tanang butang alang sa kaayohan niadtong nahigugma Kaniya (Roma 8:28).

Sa kinatibuk-an, ang konsepto sa probidensya sa Dios naghatag og gibug-aton sa Iyang padayon nga pag-atiman ug paggiya sa tanang binuhat, ingon man usab sa Iyang probisyon alang sa mga panginahanglan sa Iyang katawhan. Kini maoy tinubdan sa kahupayan ug paglaom sa mga Kristohanon, kinsa misalig sa mahigugmaon ug maalamong pag-atiman sa Diyos sa ilang kinabuhi.

Paghisgutan Nato:

Job 38:1-41:34 _____
 Daniel 4:34-35 _____
 Buhat 2:22-24 _____
 Roma 11:33-36 _____

Ha ano nga rason kay ano kinahanglan han Diyos maghatag hin probisyon ha mga katawhan?

LEKSYON 6 - ANG TAWO GIHIMO SA IMAHE SA DIYOS

Ang konsepto nga ang tawo gihimo sa imahe sa Diyos mao ang pundasyon nga pagsalig sa Judeo-Christian nga tradisyon. Makit-an kini sa mga unang kapitulo sa Bibliya sa Genesis 1:26-27, nga nag-ingon, "Unya si Jehova mipamulong, 'Magbuhat kita sa tawo nga magtan-aw sa atong kaangayon, nga mahimong magdumala sa mga isda sa dagat, sa mga langgam sa kalangitan, sa mga kasag, sa mga kasagbotan, ug sa tanang mga buhi nga nagaagi sa yuta.' Gihimo sa Diyos ang tawo sunod sa iyang kaangayan, sa iyang kaugalingong dagway gihimo siya, lalaki ug babaye gihimo siya."

Kini nga panultihon nagtudlo nga ang mga tawo nagtuo nga hilawom ang ilang pagkatawo sama sa Diyos. Dili ni nagpasabot nga atong kahimtang nagasabot sa Diyos nga adunay espirituhanon nga kinaiya. Sa baylo, kini nagpasabot nga adunay mga kinaiya o katangian ang mga tawo nga wala sa ubang mga nilalang nga gibuhat.

Isa sa pinakamaimportanteng katangian kini nga gipakita sa tawo nga naga-refleksiyon sa imahe sa Diyos mao ang atong kapaan sa pag-ilog ug pagpili sa moral nga mga desisyon. Gitugotan ang mga tawo sa kahibalo sa pagsulay, pagkat-on, paghimo ug pagpili batok sa moral nga mga kabubut-on. Kini nagpakita sa kaalam ug moral nga pagkatawo sa Diyos.

Lain pang katangian nga nag-refleksiyon sa imahe sa Diyos mao ang atong kapaan sa paghigugma ug paghubog sa relasyon sa uban. Ginatudlo sa Bibliya nga ang Diyos maoy nagahigugma ug nagahimo og relasyon sa mga tawo, ug nga gihimo ang mga tawo aron sa paghigugma ug pagmahalay. Kini nga kapaan sa paghigugma ug pagrelasyon naghatag sa atong kahigayunan sa paghimo og mga pamilya, mga higala, ug mga komunidad, ug sa pag-atimanay sa usa'g-usa sa panahon sa kalisud.

Sa katapusan, ang paghimo sa mga tawo sa imahe sa Diyos naghatag sa mga tawo og usa ka kahibalo sa dignidad ug kahalangdonan. Ang kinabuhi sa matag tawo mahalaga ug importante, bisan pa sa kolor sa panit, kasarian, o status sa sosyal. Kini tungod kay matag tawo gibuhat sa imahe sa Diyos, ug tungod niini adunay kalanggaman nga dignidad ug kahalangdonan

Paghisgutan Nato:

Genesis 1:26-27 _____

Genesis 9:6 _____

Roma 8:29 _____

1 Corinto 15:42-57 _____

Colosas 1:15 _____

Unsay implikasyon sa atong pagsabot sa dignidad ug kahalangdon sa tawo kung nagtuo kita nga gibuhat sa Diyos ang tawo sa iyang kaangay? Ug unsay mga tumong niini alang sa atong kaugalingon ug uban?

LEKSYON 7 - KONSTITUSYON O KOMPOSISYON SA TAWO

Ang Bibliya nagpakita sa usa ka bug-os nga panglantaw sa konstitusyon sa tawo, nga nagtugot sa makeup o komposisyon sa usa ka tawo. Sumala sa Bibliya, ang mga tawo dili lamang mga pisikal nga mga butang, kondili adunay espirituhanon nga kinaiya nga gihimo sa Dios.

Pisikal nga kinaiya: Gi-estorya sa Bibliya nga ang mga tawo mga pisikal nga mga butang nga adunay lawas nga gihimo sa unod ug dugo. Kini nga pisikal nga kinaiya naglakip sa atong lima ka mga sentido, atong mga emosyon, ug atong mga kinahanglanon sa pisikal sama sa pagkaon, tubig, ug panalipdan. Gi-estorya usab sa Bibliya nga ang atong mga pisikal nga lawas vulnerable sa sakit, kasakit, ug kamatayon.

Espirituhanon nga kinaiya: Gi-estorya usab sa Bibliya nga ang mga tawo adunay espirituhanon nga kinaiya, nga naglakip sa atong hunahuna, kabubut-on, ug mga emosyon. Kini nga espirituhanon nga kinaiya mao ang nagpalambo sa mga tawo gikan sa ubang mga gihimo ug nagtugot kanila sa paghimo og relasyon sa Dios. Kini nga espirituhanon nga kinaiya naglakip usab sa atong konsensya, nga nagtabang kanato sa pagpili sa sakto gikan sa sala.

Gi-estorya sa Bibliya nga ang mga tawo gitamod sa imahe sa Dios, nga nagpasabot nga adunay espirituhanon nga kinaiya nga nagpakita sa kaugalingon nga kinaiya sa Dios. Kini nga espirituhanon nga kinaiya nga adunay kinabuhi nga walay katapusan ug padayon kini bisan pa nga nahikap sa atong mga pisikal nga lawas.

Gi-estorya usab sa Bibliya nga ang mga tawo usa ka kasulodan sa lawas ug espiritu. Kini nagpasabot nga nagtinabangay ang atong pisikal ug espirituhanon nga kinaiya ug dili kini ma-undang. Halimbawa, sa atong pagpakasala, nag-impluwensya kini sa atong mga pisikal ug espirituhanon nga kinaiya.

Sa katapusan, gi-estorya sa Bibliya nga ang katuyoan nga kapalaran sa mga tawo mao ang pagkab-ot sa usa ka kanon nga lawas ug pagpuyo uban sa Dios alang sa kahangturan. Kini nagpasabot nga atong mga pisikal ug espirituhanon nga kinaiya mahimong himsog ug magangay ug kita mag-atubang og bug-os nga pagkabutang ug kaayo.

Paghisgutan Nato

Genesis 2:7

Ecclesiaste 12:7

2 Corinto 5:4

Matthew 10:28

Mark 14: 38

Unsaon nato pagkinabuhi ang balanse ug hugot nga kinabuhi nga nag-atiman sa atong lawas ug espirituwal nga kaayohan? Unsa ang mga praktikal nga paagi nga atong mahimong mapun-an ang atong espirituwal nga kinabuhi, sama sa pag-ampo, meditasyon, pagbasa sa Bibliya, pagtambong sa simbahan, samtang nag-atiman gihapon sa atong lawas pinaagi sa pag-ehersisyo, pagkaon nga nagtumong sa paglambo sa lawas ug hinongdanong nga pagpahuway?

LEKSYON 8-PAGTAN-AW SA BIBLIYA SA SALA

Gi tudlo sa Bibliya nga ang sala mao ang paglapas sa kabubut-on sa Diyos ug paglabag sa iyang moral nga balaod. Ang sala mi sulod sa kalibotan pinaagi sa paglapas sa una nga mga tawo nga gisugdan sa Diyos nga si Adan ug Eva. Sumala sa Bibliya, si Adan ug si Eva gisugdan sa usa ka kahimtang sa kainosentihan ug gihatagan sa kahilwayan nga mamili kung sundon ba ang Diyos o dili.

Sa Genesis 3, nakabasa kita nga si Satanas, sa anyo sa usa ka sawa, nanglalis ni Eva nga mokaon sa kahoy nga nahibal-an ang maayo ug ang dautan. Bisan pa nga gihimo sa Diyos nga dili sila mokaon sa bunga sa kahoy nga niini, si Eva ug si Adan mao'y misupak sa Diyos ug mokaon niini. Kining buhat sa paglapas niini niadtong kabubut-on sa Diyos naka sulod sa kalibotan ug naka pa biya ug kahilawas tali sa mga tawo ug sa Diyos.

Gi tudloan sa Bibliya nga ang sala may personal ug sosyal nga mga kahimtang. Sa personal nga bahin, ang sala nag dala sa espirituhanong kamatayon, nga mao ang pagkabalo sa Diyos. Kini makita sa Roma 6:23, nga nag-ingon, "Kay ang bayad sa sala mao ang kamatayon, apan ang regalo nga libre sa Diyos mao ang kinabuhi nga walay kataposan diha kay Cristo Jesus nga atong Ginoo." Ang sala mao usab nagdala sa pagka dautan, kahiuyan, ug pagkadipisil sa Diyos. Sa sosyal nga bahin, ang sala nag dala sa kawad-on sa relasyon, tanto sa mga tawo ug tali sa mga tawo ug sa Diyos. Kini makita sa istorya sa Cain ug Abel sa Genesis 4, diin ang kahilom sa kaingon ug pagkabalaka ni Cain sa iyang igsoon mao ang nagdala kaniya nga patyon si Abel. Ang sala usab nagdala sa mga problema sa katilingban sama sa pagkadisproporsyon, pagtakop, ug kahimsog sa kasing-kasing.

Apan, gitudlo usab sa Bibliya nga gihatagan sa Diyos ang mga tawo og paagi nga ma reconcile sila kaniya pinaagi sa paghalad ni Jesus Kristo. Pinaagi sa pagtoo kay Cristo, mahimo nga patawaron ang mga sala sa mga tawo ug ma-restore ang relasyon sa Diyos. Kini makita sa Juan 3:16 nga nag-ingon, "Kay gihigugma sa Dios ang kalibotan, nga gihatag niya ang iyang bugtong nga Anak, aron nga ang bisan kinsa nga mag too kaniya dili malagmit apan mag-angkon og kinabuhi nga walay kataposan.

Sa hingapusan, gitudloan sa Bibliya nga ang sala mao ang paglapas sa kabubut-on sa Dios ug paglabag sa iyang moral nga balaod. Kini miabut sa kalibotan pinaagi sa paglapas ni Adan ug Eva sa Dios, ug adunay personal ug sosyal nga mga kahimtang. Apan, gitanyag sa Dios ang pamaagi aron ang mga tawo mahiusa kanila pinaagi sa sakripisyo ni Jesus Christ.

MAGTUON TA OG PAGDISKUSYON

Roma 2:1-11

Roma 3:10-26

Roma 5:12-19

Santiago 1:12-15

1 Juan 1:8-10

Teolohikal nga mga Pangutana:

1. Unsa ang kinaiya sa pagpatawad sa Dios tungod sa kahuyang sa tawo?

2. Unsa ang epekto sa doktrina sa Trinidad sa atong paghangyo sa relasyon sa Dios ug katawhan?

Praktikal nga mga Pangutana:

1. Unsa nga mga paagi ang atong mahimo aron maoy malipayon sa pagpatawad ug paghilom sa personal nga mga relasyon?
2. Unsa nga mga pamaagi ang mahimo natong himoon aron makatubag sa mga problema sa katilingban sama sa kawalay katarungan, pagpanalipod, ug kasingkasing nga kasuko isip tubag sa sala?

LEKSYON 9- ANG KAGAMHANAN UG KAAYO NI JESU KRISTO, ANG DIYOS NGA NAGPAK-TAWO

Sa daghan kaayong tawo, si Jesu Kristo ginadawat nga isa sa mga pinaka-dakung ug pinakanahibaloan nga mga tawo sa kasaysayan sa katawhan. Ang iyang mga panudlo ug mga aksyon nakahimo og dagkong epekto sa milyun-milyong ka tawo sa tibuok kalibutan, ug ang iyang kinabuhi padayon nga nag-inspirar ug nag-giya sa daghan kaayong mga tawo hangtud karon. Gikan sa iyang dakung gahom, si Jesu Kristo usab nakilala tungod sa iyang kaayo, kaawa, ug gugma.

Una, ang kadakuan ni Jesu Kristo nahisama sa iyang epekto sa kasaysayan sa katawhan. Pinaagi sa iyang mga panudlo, giubos ni Jesu Kristo ang pagtamod sa mga tawo bahin sa Diyos, moralidad, ug sa kahintang sa kalibutan. Ang iyang mensahe sa gugma, pagpatawad, ug kaawa nagpamatuod sa iyang pag-antos sa mga managsa nga mga poder sa panahon niya, ug nag-inspirar og daghan kaayong mga tawo sa pagkabuhi nga serbisyo ug sakripisyo.

Ikaduha, ang kadakuan ni Jesu Kristo nagpakita usab sa iyang mga milagro. Sumala sa Bag-ong Testamento, nagbuhat si Jesu og daghang mga milagro, sama sa pagpag-ayo sa mga masakiton ug paghatag og pagkaon sa mga gigutom, pagbanhig sa mga patay ug pagsalbar sa mga tawo gikan sa mga katalagman. Kini nga mga buhat sa gahom ug kaawa nagpamatuod sa iyang dewos nga pagkatawo ug nagpalig-on sa iyang mensahe sa paglaum ug kaluwasan.

Bisan pa sa kadakuan ni Jesu, ang iyang kaayo ug gugma amo ang pinakailhanan sa iyang mga gihimo. Sa tibuok niya nga kinabuhi, gipakita ni Jesu ang iyang pagkamalig-on ug kagawasan sa mga tawo nga kinahanglan sa tabang. Siya misakop sa mga tawong ginapanglupigan ug gipangayuhan sila sa paglaum ug pagpag-ayo. Siya misaylo sa mga nagkadaut niya ug gihagit ang iyang mga sumusunod nga himoon usab kini. Ug sa katapusan, nag-antos siya sa krus sa iyang kaugalingon aron mahalad ang kaluwasan ug paghiusa sa tanang katawhan.

Pinaagi sa iyang kinabuhi ug mga tudlo, nagpakita si Jesus og labing daghan nga kahibalo sa kahintang sa tawo ug kahinam sa mga nag-antus. Giandam niya ang iyang mga sumusunod nga higugmaon ang ilang mga isigkatawo sama sa ilang kaugalingon ug pag-alagad sa uban nga may pagpakumbaba ug kahinam. Hangtud karon, padayon nga nagpadayag si Jesus og inspirasyon ug pagtuyon ngadto sa mga milyon-milyon nga tawo sa tibuok kalibutan, nga nagpa-alala kanato sa gahum sa gugma, grasya, ug paghalad sa kaugalingon

Basahon Nato Ang Bibliya

1. Isaiah 9:6
2. John 20:30-31
3. John 15:13
4. Mark 12:31
5. Philippians 2:3-4

Paghisgutan Nato

1. **Teolohikal:** Unsaon nato paghiusa ang konsepto sa kagawasan sa pagpili uban sa pagkahari sa Diyos? Kon ang Diyos adunay tanan nga kahibalo ug kahimoan, nagpasabot ba kini nga ang atong mga pagpili ug mga buhat gitakda na, o adunay tinuod nga kagawasan sa pagpili?

2. **Praktikal:** Unsaon nato pagpakita og gugma ug kahinam ngadto sa mga tawo nga nagtuo ug nagkabag-uhan sa ilang kinabuhi, bisan pa sa mga nagkalain-laing pagtuo ug kahintang sa kinabuhi, samtang nagpabilin gihapon kita sa pagtuo sa atong mga panulti ug pagtoo? Unsaon nato pagtugot sa paghigugma sa atong isigkatawo nga atong silingan, samtang nagkinahanglan kita nga magpabilin sa atong pagtuo ug mga prinsipyo?

APENDIX 3: SAMPLE THEOLOGICAL DICTIONARY**Theological Dictionary-Pang-teolohiya nga Diksyonaryo**

English	Bisaya
<ol style="list-style-type: none"> 1. Free will - The ability of human beings to make choices that are not predetermined or coerced by external forces, but are the result of their own volition. 2. Sovereignty of God - The biblical teaching that God is the supreme ruler and authority over all things, and that nothing happens outside of His will or control. 3. Divine nature - The attributes or characteristics that belong to God alone, such as omniscience, omnipotence, and omnipresence. 4. Redemption/Salvation - The act of saving or delivering someone from sin and its consequences through the sacrifice of Jesus Christ on the cross. 5. Atonement - The reconciliation of God and humanity through the death of Jesus Christ on the cross, making it possible for human beings to be forgiven and restored to a right relationship with God. 6. Compassion - The deep empathy and concern for the suffering and needs of others that is rooted in God's own nature and is exemplified in the life and teachings of Jesus Christ. 7. Love - The fundamental nature of God that is expressed in His actions toward His creation, particularly in the sending of His Son Jesus Christ to redeem humanity. 8. Forgiveness - The act of pardoning or releasing someone from the guilt and consequences of sin, which is made possible through the sacrifice of Jesus Christ on the cross. 9. Grace - The unmerited favor and kindness of God toward humanity, particularly in the provision of salvation through faith in Jesus Christ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kagawasan sa pagpili - Ang abilidad sa katawhan nga maghimo og mga desisyon nga dili gidikta o gikugi sa mga panlantaw gawasnon, kondili resulta kini sa ilang kaugalingong pagbuot. 2. Pagkahari sa Dios - Ang tudlo sa Bibliya nga ang Dios mao ang labing taas nga nagtutok ug autoridad sa tanan, ug walay nahitabo nga gawas sa iyang buot o kontrol. 3. Dios nga kinaiya - Ang mga kinaiya o karakteristika nga gitamod sa Dios lamang, sama sa pagkabalo sa tanan, pagkahimoan, ug pagkabag-ong presensya. 4. Pagtubos - Ang pagluwas o pagluwas sa usa ka tawo gikan sa sala ug sa iyang mga kahimtang pinaagi sa halad ni Jesu-Cristo sa krus. 5. Atonement - Ang pagpakighiusa sa Dios ug sa katawhan pinaagi sa kamatayon ni Jesu-Cristo sa krus, nga nagahatag og kahigayonan sa mga tawo nga mapasaylo ug malangkuban sa matarong nga relasyon sa Dios. 6. Kahinam sa Pangalagad - Ang malalim nga pag-antos ug pagkabahin sa pag-antos ug mga kinahanglanon sa uban nga nagabase sa kinaiya sa Dios ug gitanyag ni Jesu-Cristo sa iyang kinabuhi ug mga pagtudlo. 7. Gugma - Ang pundamental nga kinaiya sa Dios nga gipadala niya sa iyang pagtugot sa iyang Anak

<p>10. Salvation - The deliverance of human beings from sin and its consequences, through faith in Jesus Christ and the acceptance of His sacrifice on the cross.</p>	<p>nga si Jesu-Cristo aron luwason ang katawhan.</p> <p>8. Pagpasaylo - Ang pagkahimo og pasaylo o pagpakawala sa usa ka tawo gikan sa sala ug mga kahintang sa iyang pagpakasala, nga posible pinaagi sa halad ni Jesu-Cristo sa krus.</p> <p>9. Grasya - Ang dili masakop nga kalooy ug kaayo sa Dios sa katawhan, labi na sa paghatag og kaluwasan pinaagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo.</p> <p>10. Kaluwasan - Ang kaluwasan sa mga tawo gikan sa sala ug sa iyang mga kahintang, pinaagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo ug pagsugot sa iyang halad sa krus.</p>
---	---

APENDIX 4: GOD AND MAN BILBLE STUDY DISCUSSION GUIDE

Bible Text:

- 1. Unsa nga mga Katangian sa Diyos ang nakit-an nimo sa imong gipangbasa nga teksto?

- 2. Unsa nga mga Katangian sa tawo ang nakit-an nimo sa imong gipangbasa nga teksto?

- 3. Unsa nga mga problema o pagpanglupig nga gina-atubang sa tawo nga nakit-an nimo sa imong gipangbasa nga teksto?

- 4. Unsa ang mga gibuhhat sa tawo para masulusyonan niya or nila ang ilang giatubang nga problema?

- 5. Unsa nga mga kamatuoran o tinuod nga nahitabo ang gihimo sa Ginoo aron ibalik ang mga tawo kanila sumala sa imong gipangbasa nga teksto?

- 6. Unsa nga mga buhat o tikang nga mahimo sa tawo sap ag-response sa Gibuhhat sa Ginoo sumala sa imong gipangbasa nga teksto?

7. Unsa nga mensahe nga gipadayag sa imo kalabot sa Maayong Balita sa Ginoo sa imong gipangbasa nga teksto?

8. Isulat ang Kinatibuk-an nga Ideya sa Teksto (Big Idea of the Text).

APENDIX 5: REGISTRATION FORM

Registration form

Personal Information	
Name	First and Last
Contact Information	Phone number: Email: Home Address:
Age	
Gender	
Occupation	
Church Affiliation	
Emergency Contact	Name Phone #:
Which topics are you interested in? (e.g., Doctrine of God, Doctrine of Man)	
Have you had any prior experience in studying theology or biblical doctrines?	
How did you learn about this class?	
Are you willing to participate in small group discussions?	
What is your expectation from this class?	

Name with Signature

APENDIX 6: EVALUATION FORM

EVALUATION FOR THE CLASS DOCTRINE OF GOD AND MAN

11. Did the Class meet your expectations in terms of translating and teaching the Doctrine of God and Man? *Nasabtan ba sa Klase ang imong gipangandoy nga paghubad ug pagtudlo sa Doktrina sa Dios ug Tawo?*
12. How well were the concepts and teachings presented in the class? Were they easy to understand? *Unsang kahusay ang pagtudlo sa mga konsepto ug pagtudlo sa klase? Kusgan ba ang pagkasabot niini?*
13. Did the class materials and resources, including the translated teaching materials, help you in learning and understanding the Doctrine of God and Man in your own dialect? *Naka tabang ba nimo ang mga materyales ug mga kagamitan sa klase, lakip na ang mga hubad nga mga materyales sa pagkat-on ug pagkab-ot sa Doktrina sa Dios ug Tawo sa imong pinulongan?*
14. Was the class schedule and location convenient for you? *Kusog ba ang skedyul ug lugar sa klase alang nimo?*
15. Did you feel engaged and interested in the class? *Nakadani ba ka ug interesado ka sa klase?*
16. What aspects of the class did you enjoy the most? What aspects did you feel could be improved? *Unsa nga bahin sa klase ang pinaka-enjoy nimo? Unsa nga bahin ang imong nadunggan nga mahimo pa gyud ma-improve?*

17. Do you feel that the class has helped you grow in your understanding and relationship with God? *Nakatabang ba ang klase sa pag-usab sa imong pagtan-aw ug relasyon sa Dios?*
18. In what ways do you think the class has impacted you? *Unsa nga paagi nga nahinumduman nimo ang klase?*
19. Would you recommend this class to others who are interested in learning about the Doctrine of God and Man? *Mahimong imong girekomendar ba ang klase sa uban nga interesado sa pagkat-on mahitungod sa Doktrina sa Dios ug Tawo?*
20. Do you have any other comments or suggestions for the improvement of the class? *Adunay ba kay laing mga komento o mga saktong sugyot alang sa pagpalambo sa klase?*

APENDIX 7:

CERTIFICATE OF COMPLETION

THIS IS TO CERTIFY THAT ON THE 18TH OF MAY 2023

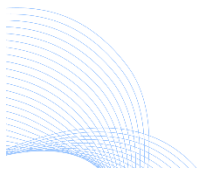
Cialyn Ann D. Roble

has successfully completed the **Introductory Class on the Doctrine of God and Man** held at **The Lord's Harvest, Brgy. Bagong Silang, Babatngon, Leyte**. The class aimed to provide an introductory understanding of the doctrines of God and Man for the local church.

PTR. SONNY C. ROBLE, MTH
Bible & Theology Teacher

ENGR. REV. HENRY C. CUA, MMIN
TLH Senior Pastor

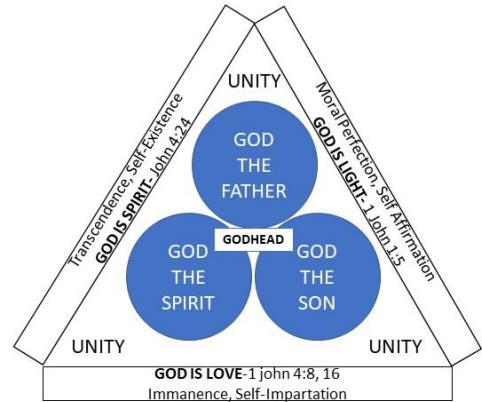

APPENDIX 8: Waray Dialect Translation

Leksyon 1-An Syahan nga Doktrina han Diyos

Pagtikang

An Diyos nagpadayag han Iya kalugaringon dida ha Bibliya nga amo an ginsisimba han mga Kristohanon, ngan Hiya gintutuohan nga amo an magburuhat ha bug os nga kalibutan ngan Hiya an tinikangan han ngatanan nga kinabuhi. An mga Kristohanon nagtuo nga an Diyos usa nga baraan ngan mayda tulo ka persona: Diyos Amay, Diyos Anak (Jesu-Kristo), ngan an Diyos Espiritu Santo. Ini nga pagtoo nahibaruan ha doktrina han Trinidad.

Ha mga Kristohanon, an Diyos gintuohan nga maaram han ngatanan (Omniscience), gamhanan ha ngatanan (Omnipotent), presente ha ngatanan (Omnipresent), ngan mahigugmaon ha ngatanan (Omnibenevolences). An mga Kristohanon nagtoo nga an Diyos usa ka Persona nga nagpabaraan ha kada tagsa, ngan karuyag Niya hin usa nga relasyon ha Iya mga binuhat. An Bibliya sagrado nga teksto ha mga Kristohanon, naghatag hin damo nga mga pagpadayag ha pakig-usa han Diyos ngan ha mga katawhan, upod na an iya paghimo/pagbuhat han kalibutan, an pagpadara hin mga propeta ngan mga mensahero, ngan an katapusan nga sakripisyo ni Jesu Kristo para han kapasayloan han sala han mga katawhan.

An Diyos han mga Kristohanon usahay ginhulagway gamit an iba iba nga mga hiyas, upod na an gugma, kaluoy, hustisya, pagkamatadong, ngan paghadi). An mga Kristohanon nagtoo nga an Diyos baraan ngan hingpit, ngan an mga tawo makasasala ngan diri hingpit. Pinaagi hin pagtoo kan Jesu-Kristo, an mga Kristohan nagtoo nga hira mahihibalik ngadto ha Diyos ngan mahihi-uli an ira eksakto nga relasyon kaupod Niya.

Ha kabug-usan, an Diyos han mga Kristohanon in usa ka sentro ug basehan (susbaranan) han doktrina ngan mga (praktis) buruhaton, nga asya an katuyoan ha pagsimba ngan debosyon han mga milyong-milyon nga mga Kristohanon ha bug-os kalibutan.

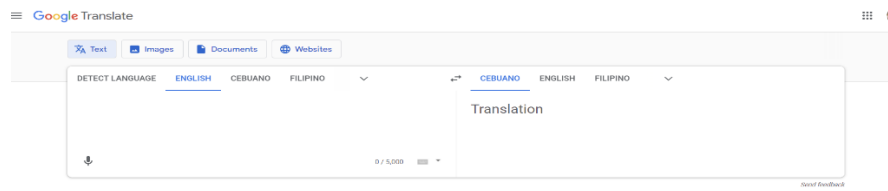
Paghisgutan Naton:

Ano nga mga kinaiya o mga hiyas han Magburuhat nga ginpakita o ginpadayag ha aton palibot ngan dinhi ha sulod naton?

- Salmo 8 _____
- Salmo 19:1 _____
- Salmo 29:3-9 _____
- Buhat 17:24-29 _____
- Roma 1:20, 32 _____
- Roma 2:14-15 _____

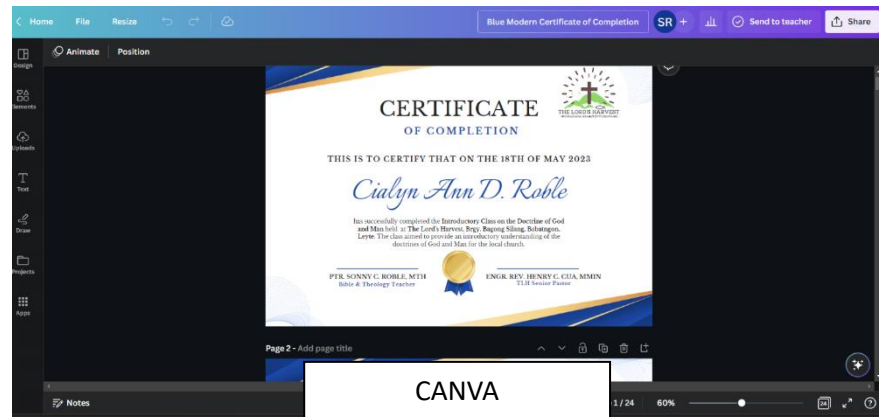
I summarize an imo nahibaruan mahitungod ha Diyos tikang ha mga teksto ha igbaw. Ano an imo kabatunan o pagbubuhaton (response)?

APPENDIX 9: Tools for Translation, Illustration, Word Study, and Making Certificate

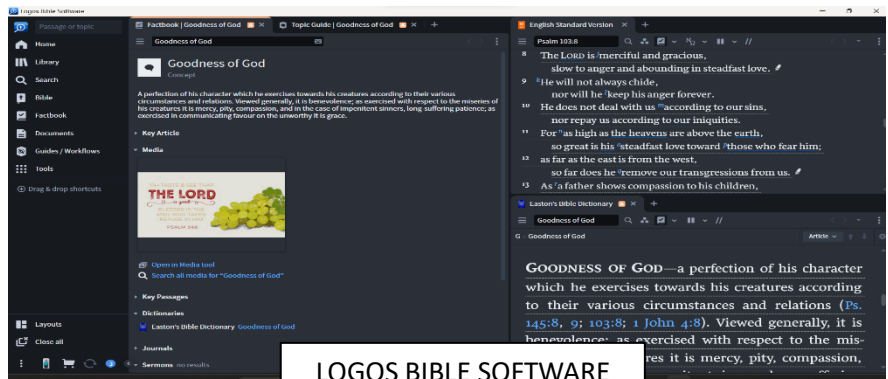
<https://translate.google.co>

GOOGLE TRANSLATE

<https://www.canva.com/ht>

CANVA

<https://www.logos.com/>

LOGOS BIBLE SOFTWARE

Bibliography

Erickson, Millard J. *Introducing Christian Doctrine 2nd Ed.* Grand Rapids, Michigan: Baker Academic.

Grudem Wyne, 2020. *Systematic Theology 2nd Edition.* Grand Rapids, Michigan: Zondervan.

Lewis, Gordon R. 1970. *Decide For Yourself: A Theological Workbook.* 199 W 8th Ave, Suite 3, Eugene: Wipf and Stock Publishers.

Sproul, R. C. 1992. *Wssential Truths of the Christian Faith.* Erathon, Illinois: Tyndale House Publishing.

SONNY C. ROBLE

Student Signature

MAY 11, 2023

Date

Date Received: ____ / ____ / ____

Approved by: _____

